
ПОЛІТИЧНІ ІНСТИТУТИ ТА ПРОЦЕСИ

УДК 321.323

Олена Березовська-Чміль, Оксана Приймак

СПЕЦИФІКА ФОРМУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНИХ ПОЛІТИЧНИХ ЕЛІТ В УКРАЇНІ

В статті досліджено особливості формування регіональних політичних еліт та їх взаємозв'язок з елітою національною, визначено основні чинники, що впливають на формування еліт на регіональному рівні, окреслено способи рекрутування, циркуляції та етапи становлення еліт в Україні.

***Ключові слова:** політична еліта, регіональні еліти, контреліта, політико-економічні групи, трансформація еліти.*

Актуальність дослідження регіональних політичних еліт в Україні зумовлена існуючим протиріччям між зростаючими вимогами до політичної діяльності і недостатньо ефективним функціонуванням сучасних регіональних політичних еліт, які через свій соціальний статус, склад, політичний досвід по-різному впливають на перебіг політичних процесів, а також виступають важливим чинником формування національної політичної еліти.

Загалом формування політичних еліт в Україні не можна назвати одноманітним процесом. Кожен період розвитку політичної ситуації в Україні мав свої особливості для приходу еліт та їх роботи. Крім того, структура влади та особливості формування еліт залежить від різноманітних факторів, зокрема від форми правління, типу партійної системи, політичного режиму, етнічних характеристик, конфліктного чи неконфліктного процесу зміни влади тощо. Враховуючи окреслені чинники формування еліт, на наш погляд важливим аспектом є специфіка і механізми рекрутування та функціонування регіональних політичних еліт, враховуючи їх вплив на ефективність, цілісність, процеси демократизації та децентралізації в державі.

Метою статті є вивчення особливостей формування регіональних політичних еліт та їх взаємозв'язку з елітою національною.

Впродовж останніх років проблемою еліти у політичній науці займалися В. Андрущенко, В. Бебик, Д. Видрін, С. Вовканич, В. Журавський, А. Зоткін, Л. Козловська, А. Колодій, І. Курас, Б. Кухта, О. Лазаренко, Н. Латигіна, М. Михальченко, С. Наумкіна, А. Пахарев, В. Полохало, В. Потульницький, В. Танчер, В. Фесенко, В. Чорноволенко, С. Чукут, М. Шульга, Г. Ашин, О. Гаман-Голутвіна, В. Гельман, П. Карабущенко, О. Криштановська, О. Понедєлков тощо. Дослідженнями окремих аспектів формування регіональних та національних політичних еліт є доробки таких вчених, як Ю. Бурімейко, Ю. Горбунов, О. Кесарчук, Л. Кочубей, О. Крюков, Ю. Мацієвський, Г. Музиченко, С. Рибалка, М. Пірен, І. Чернюк, І. Шкурат, М. Шульга та інші.

Більшість сучасних науковців погоджуються з трактуванням еліти як вибраної частина суспільства, класу, прошарку, партії, громадського руху, що згуртована на основі соціально-економічних інтересів та ідеології, володіє найбільш високим рівнем професіоналізму, освіти, інформованості, ресурсів заради здобуття та утримання політичної влади і привілеїв.

Для ґрунтовного вивчення специфіки формування регіональних політичних еліт, необхідно виокремити способи їх рекрутування, що залежать від багатьох факторів і можуть виражатися в різних формах. В основному вони включають членство в політичних партіях, участь у бюрократичній системі держави, зокрема виконання обов'язків посадовців, державної служби. Досить часто джерелом формування еліти є церква чи релігійні організації, однак на сьогодні цей спосіб є дещо неактуальний зважаючи на відокремленість державної влади від церковної.

Важливим джерелом формування політичної еліти є попередня участь у громадських структурах чи профспілкових, наукових організаціях. Переважно лідери профспілок відіграють помітну роль у політичних елітах. Досить часто ці люди стають лідерами громадської підтримки, ідеологічними натхненниками. Волонтери, лідери благодійних чи волонтерських організацій особливою підтримкою користуються в останні роки.

Економічні інститути, бізнес також виступають однією із найголовніших сфер, де формуються політичні еліти. Цей фактор від здобуття Україною незалежності відігравав значну роль як на національному рівні, так і на регіональному. Більшість науковців наголошують на функціонуванні в Україні олігархії. Можемо погодитись з думкою, що «*олігархічна система* є складовою сучасної *політичної системи України*, в якій різні *фінансово-промислові групи (клани)* шляхом зрощення з владою впливають на державне управління з метою захисту своїх бізнес інтересів». Термін олігархія походить з давньогрецької мови, що означає буквально «влада небагатьох» [1].

Вплив військового фактору на формування політичної еліти став особливо актуальним у останні роки у зв'язку із військовими подіями на Сході України. Для населення учасники АТО є безумовними лідерами як в плані наслідування, так і в плані мужності, звитяги, патріотизму.

Важливою рисою формування регіональних еліт є те, що вони зазвичай формуються не через природну легальну боротьбу політичних сил, а в надрах адміністративно-виконавчих структур; через це більшою мірою суб'єктами політичної активності виступають державні службовці, а не політичні діячі [7, с. 156].

Зміна регіональних еліт і контреліт найбільш чітко проявилась в періоди 1991, 1995, 2005, 2010, 2014 та 2019 років як наслідок кардинальної зміни владних команд на загальнодержавному рівні. Тобто основною передумовою формування політичних еліт дуже часто є виборчі процеси та цикли. Таким чином, можемо виокремити й кілька етапів формування регіональних еліт в Україні: I етап охоплює формування еліт від 1991 року до 2005 року; II етап – від 2005 до 2014 року; III етап – від 2014 до 2019 року; IV етап – від початку 2019 року до сьогодні.

За радянських часів наша держава практично не мала цілісно сформованої політичної еліти, а після здобуття незалежності завдання політичної верхівки перебрала на себе функціонуюча за радянських часів номенклатура, чиновники, управлінці. Більшість з них стали вихідцями із старої виробничо-управлінської сфери, з тими ж поглядами, методами дій та способами впливу на реальність і лише поверхнево розуміли ідеологію та вимоги людей. Крім того тодішня еліта не володіла відповідними та затребуваними на той час технологіями і техніками державного управління. Маючи всі навички для того, щоб втримати владу такі представники розуміли, що люди потребують змін, які б мали прийти разом із самостійністю та незалежністю України. Зміни мали б прийти разом із українськими ідеологами, лідерами громадських думок, натхненниками існування самостійної України. Як зазначив І. Чернюк, ситуація вимагала певного «політичного бартеру», за яким номенклатура рекрутувала до своїх

лав окремих конформістських лідерів контреліти. Загалом же представники політичних кіл національної гуманітарної інтелігенції, що склалися з «шестидесятників» – політиків, письменників, лідерів національно-демократичного руху і політичних дисидентів, залишилися в «новій» еліті на другорядних ролях, оскільки не володіли необхідними ресурсами, були практично не відомі широким верствам населення» [7, с. 156].

Що стосується регіональної еліти, то з початком здобуття незалежності управлінські посади в регіонах займали переважно ті ж радянські партійні діячі. С. Рибалка зазначає, що глибинні особливості регіональних політичних еліт у країнах колишнього СРСР залишалися незмінними протягом двадцяти з лишнім років через непрозорість механізмів рекрутування та неможливість їх оптимізації. Останні демократичні перетворення в Україні відкривають шлях до посилення значення громадсько-політичного компоненту виборчих процедур у зміні компетенційного потенціалу та генераційного складу регіональних політичних еліт. Модель радянської політичної еліти повинна остаточно зникнути в умовах широкомасштабної діяльності зі стандартизації та уніфікації суспільства відповідно до вимог європейської інтеграції. [5, с. 177].

Головна особливість функціонування національної та регіональних еліт за період президентства Л. Кучми – зрощення політики і бізнесу. Формувались так звані «політико-економічні групи», які стали відігравати більш вагомую роль у суспільстві, ніж еліти в галузі культури, освіти, науки тощо. Найбільшою проблемою у функціонуванні таких груп виявилось поширення корупції, яку досі неможливо викоринити із суспільних відносин. Таким чином вплив на процеси прийняття рішень перейшли від формальних політичних груп до неформальних політико-економічних структур.

Як зазначає з цього приводу Ю. Мацієвський, у перші роки незалежності більш впливовими були ліві і праві ідеологічні партії, які є формально організованими групами. Проте, починаючи з другої половини 1990-х років, вплив ПЕГ (політико-економічних груп) помітно зростає. Саме тоді центристські партії або перейшли під вплив ПЕГ, або ж ПЕГ створили «віртуальні» партії для легалізації своєї присутності у владі і конвертації економічних ресурсів у політичний капітал [3, с. 48].

Деяко кардинальні зміни у формуванні політичної еліти відбулися після Помаранчевої революції. Події на Майдані Незалежності принесли за собою нові вимоги від народу та бажання змін. Основна вимога до влади – відокремлення бізнесу від політики та зменшення корупції.

Після інавгурації президента В. Ющенка почалися і кадрові зміни у структурах влади. Уряд складався із представників трьох «помаранчевих» сил, що найбільшою мірою виступали на Майдані проти «Кучмівського режиму» та свавілля влади. Зміни у кадровому забезпеченні стосувалися і регіонального рівня. Адже протести проти сфабрикованих результатів виборів мали не тільки централізований національний характер, а й регіональний. Відтак на посади голів обласних та районних державних адміністрацій були призначені нові люди – «пропрезидентські» та «проурядові» [9].

Варто зауважити, що в результаті революції електоральні уподобання розділилися на дві частини. Захід і Центр підтримували «помаранчевих лідерів», тоді як в східній та південній частині України електоральна підтримка належала саме В. Януковичу та його соратникам.

Зміна еліт хоч і відбулася, однак реальних трансформацій у суспільному житті, а також у вирішенні назрілих та актуальних проблем на той час вона не принесла. Більшість науковців заявляють, що В. Ющенко та Ю. Тимошенко стали «випадковими

демократами», які опинились у потрібний час та у потрібному місці. А на регіональному рівні еліта не володіла відповідно високим рівнем повноважень, щоб робити певні кардинальні зміни.

Після Революції гідності українська політична еліта була оновлена так званою "військовою елітою" від активістів Майдану та учасників антитерористичної операції, командирів добровольчих батальйонів, а також журналістів, громадських активістів.

Через події на Майдані, протести, мітинги та кілька місячне проживання у наметовому містечку на політичну арену вийшла нова група еліти – громадські активісти. Саме з структур громадського суспільства вийшли такі представники вже пізніше сформованого апарату влади як В. Парасюк, К. Гандзюк, Н. Савченко та ін. Активна діяльність представників громадського сектору сформувала воєнні угруповання, які перенесли свою роботу на оборону східної частини держави. Так сформувалися добровольчі батальйони «Айдар», «Азов», «Київська Русь» та інші.

Обурені подіями на Майдані, розправами над молоддю, несправедливістю, що панувала в суспільстві, надмірною концентрацією всієї повноти влади в руках президента та його оточення, спротивом та подальшою відмовою тодішньої влади від законодавчо закріпленого та давно омріяного українцями курсу на євроінтеграцію, вийшли на передову нові представники регіональних політичних еліт. Вони змогли зреалізувати себе в основному на захисті українських кордонів на передовій, а також в формуванні громадських структур та волонтерських організацій, що користуватися величезною підтримкою з боку населення.

Численні опитування засвідчували, що люди під час та після подій на Майдані Незалежності найбільший вияв довіри надавали саме представникам та лідерам громадського сектору. Так, опитування Центру «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва» показали, що напередодні президентських виборів 2014 року 62% українців вважали, що країні потрібні нові політичні лідери, тоді як у 2013 році такої думки були 49%. На думку населення, ці люди можуть з'явитися з політичних партій, у яких вони раніше були не на перших ролях, громадських організацій, а також кіл технічної й гуманітарної інтелігенції. З 2015 року на 10% зросла підтримка представників саме з громадянського суспільства» [1].

З цього приводу В. Кривошеїн зазначає, що після Революції гідності поступово відроджуються традиційні риси української національної культури – народопрямство, толерантність, ліберальне ставлення до держави (державолюбство для людини й нації, а не людина й нація для держави). Одночасно спостерігаються прояви его- і громадоцентризму, які притаманні українській ментальності [2].

Ще одним способом формування політичних еліт на регіональному рівні стало об'єднання місцевого бізнесу та громадянського суспільства. Прикладом тут може слугувати формування еліти Дніпропетровщини, зокрема призначення головою облдержадміністрації області І. Коломойського. З допомогою власних організаційних та фінансових можливостей бізнесмен зумів об'єднати навколо себе громадських активістів та здобути громадянську підтримку в області.

Проте, варто зауважити, що основні вимоги Майдану – повністю "перезавантажити" систему влади, забезпечити прихід нових еліт та люструвати старі, зменшити рівень корупції, здійснити деолігархізацію влади не були реалізовані. Швидше навпаки еліти замінилися опозиційними до уряду Януковича, однак людьми які вже були залучені до політики та державного управління. Таким чином, значна частина регіональних еліт, яка прийшла до влади в цей період – це «старі» чиновники, управлінці, бізнесмени, які мають досвід у здійсненні політичної влади та переслідують зовсім не нові ідеї та цілі.

Останній етап у формуванні регіональних політичних еліт розпочався у 2019 році поряд із формуванням нової національної еліти та обранням президентом України В. Зеленського. Ми виокремили цей етап як окремий зважаючи на те, що ще жодного разу в історії України не спостерігалось такого явища, щоб більшість у парламенті були представники однієї політичної сили, а саме партії «Слуга народу».

В прагненні до гідного життя, до того, щоб обірвати ту прірву, яка стоїть між олігархічною владою та зубожілим народом, населення України віддало більшу частину своїх голосів новій політичній силі, яка утворилась безпосередньо перед президентськими виборами та основною ідеологічною ціллю задекларувала служити народу. У Парламенті IX скликання є 254 депутати, які представляють пропрезидентську партію "Слуга народу". Із цього числа частина депутатів, які представляють окремі округи – це люди, які до виборів до парламенту були зовсім невідомі суспільному загалу. У плані відношення їх до еліти велику роль відіграли не функціональні чи особистісні характеристики, а їх відношення до партії. Адже саме партія «Слуга народу» проявила себе як кардинально нова політична сила, а в якості передвиборчих обіцянок на перший план виходили такі як очищена, оновлена та відповідальна влада, знищення системної корупції, реформа у правоохоронних органах та судовій системі тощо.

Серед нових еліт, які представляють регіони в парламенті в основному представники бізнесу (С. Литвиненко – Рівненська область, К. Касай – Полтавська область, О. Леонов – Одеська область, О. Пасічний – Миколаївська область), освітніх установ (вчитель Т. Рябуха – Сумська область, І. Васильєв – Сумська область, О. Криворучкіна – Дніпровська область), медичних закладів, громадського сектору (О. Аліксійчук – Рівненська область), засобів масової інформації (О. Колев – Одеська область, О. Васильєва-Смаглюк – Київська область).

Ще однією групою нових регіональних політичних еліт стали відомі для населення журналісти, блогери, теле- та радіоведучі, шоумени, актори. Це пов'язано в першу чергу із попередньою професійною діяльністю самого президента. Можна також спостерігати ситуацію, коли у 2014 році значна частина політичної еліти виходила із військовослужбовців, тоді як у 2019 році ця тенденція не набула такого значення, зважаючи навіть на те, що військовий конфлікт на Сході України досі триває.

За роки незалежності в Україні прагнення до утвердження європейських демократичних цінностей перетворилося на фікцію, оскільки був відсутній діалог між владою та громадянським суспільством; відносини правлячої еліти й опозиції перетворилися на фарс, бо кожна сторона намагалася перетягнути увагу на себе, що посилювало делегітимізацію влади; влада й пересічні громадяни існували незалежно один від одного – вони нібито існували в паралельних світах [2].

Погоджуємось з твердженням С. Рибалки, що базовою тенденцією функціонування регіональних еліт в Україні було пристосування та підкорення у взаємодії з центром. [4, с. 48]. Крім того, зауважимо, що однією з особливостей формування регіональних еліт впродовж тривалого часу була горизонтальна циркуляція, оскільки одні люди із політико-бюрократичного середовища замінювалися іншими. Внаслідок цього в суспільстві сформувався попит на «нові обличчя», що і стало однією з причин оновлення еліт та перемоги якісно нової політичної сили на останніх виборах.

На сучасному етапі основними каналами формування політично-управлінських еліт в Україні є представлення осіб із ділового середовища, делегування кандидатів політичними партіями, представництво громадських організацій та представників засобів масової інформації, делегація еліти від народу (добровольці, активісти

Майдану), формування еліти з військовослужбовців, залучення до політичних кіл інтелігенції, науковців, спортсменів. Переважно регіональна еліта формує національну, а її формування відбувається в напрямі від провінції до центру, від села до міста. Основними критеріями, які враховуються при формуванні регіональної еліти охоплюють суспільно-політичний авторитет, адміністративно-правові компетенції, морально-етичні якості, організаційно-управлінські навички, емоційно-вольові риси характеру.

Механізми функціонування регіональних політичних еліт в сучасній Україні тісно пов'язані з тенденціями реформування адміністративно-територіального устрою. Такими тенденціями є концептуальна дискусія щодо децентралізації, а також пропозиції щодо збільшення обсягу регіонів [4, с. 49].

Для української регіональної еліти характерні зв'язки з впливовими владними центрами, значні стартові можливості на початку кар'єри. Вивчаючи питання соціальної структури регіональних політичних еліт, слід брати до уваги конкретне походження регіональних політичних еліт та їх членів. «Як правило, члени політичних еліт виходять з родин політиків, або мають родичів в уряді. Дослідники політичних еліт зазначають, що в більшості країн визначено співпадіння точок зору в питаннях проти тих, хто володіє владою: по-перше, уряд; по-друге, парламенти; по-третє, державні чиновники; по-четверте, представники церковної еліти; по-п'яте, еліти засобів масової інформації; по-шосте, представники профспілок і т.д. Найбільш повно співпадають точки зору представників адміністративних і політичних еліт, які вважають, що влада повинна бути зосереджена в їх руках», – зазначає Ю. Горбунов [8].

До основних проблем формування та функціонування регіональних політичних еліт можемо віднести: недостатню освіченість політичної еліти, коли до владних рядів виходять артисти, спортсмени, журналісти та інші представники негуманітарних професій, які не володіють достатніми знаннями та компетентностями у сфері політичних чи управлінських відносин, не володіють практикою толерантного, дипломатичного способу ведення справ; досить низьку здатність партій та громадських організацій виступати "соціальним ліфтом" для молоді [10, с. 266].

Також варто відзначити, що формування регіональних еліт в нашій державі є недостатньо демократичним. Адже основним джерело формування національно-політичної та управлінської еліти в Україні є партійна приналежність чи висування партії. Відповідно переважно на перший план виходять так звані «акціонери» партій, тобто люди, які мають широкі фінансові можливості. Це порушує принцип рівності. Крім того, ряди еліти активно поповнюються бізнесовими представниками.

Значна частина еліти в Україні в цілому – це представники політико-економічних структур, які мають регіональне походження і досить часто перебувають під впливом іноземних держав – східні еліти заручаються підтримкою Росії, тоді як західні – країн ЄС. Досить часто саме інтереси цих країн регіональні еліти і представляють в межах своїх можливостей чи повноважень. Такі інтереси вони переважно можуть виносити і на національний рівень. Досить часто лідерські якості, освіта і професіоналізм поступається особистим зв'язкам еліт, яких призначають на регіональному рівні влади. Більша частина регіональної еліти – люди, які переходять з однієї посади на іншу і не бажають поступатися владою.

Трансформація сучасної регіональної політичної еліти на певну консолідовану спільність ускладнюється різним рівнем розвитку конкретних регіонів, мінливою політичною та соціально-економічною ситуацією. Водночас в сучасній Україні дається в знаки процес формування центрів політико-економічної влади, не завжди пов'язаних з формальними інститутами представництва і управління. Тому реалізація регіональних

стратегії розвитку пов'язана з узгодженням перш за все реальних інтересів політико-економічної влади. До складу політичних еліт на рівні регіонів зазвичай входять представники впливових бізнес-груп. Крім того, зазначені групи не перебувають у відносинах вільної конкуренції або боротьби за сферу впливу, а перебувають у відносинах ієрархічного підпорядкування. Соціальний склад українських регіональних політичних еліт перебуває у стадії формування і до 2014 року був детермінований, передусім, специфікою номенклатурної та адміністративної структури пострадянського регіонального управління. Після «революції гідності» відбувається болісний процес зміни вікових поколінь та зміна професійного і гендерного складу еліт. Ці чинники репрезентують регіональні політичні еліти України як явище, яке потребує глибокого аналізу. Перспективами подальших наукових розвідок є взаємодія нових регіональних політичних еліт із кланово-олігархічними структурами та їх вплив на формування зовнішньополітичної стратегії України.

1. Довіра, патерналізм і пасивність: як українці ставляться до громадських організацій. Фонд Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва. 3.08.2018. URL <https://dif.org.ua/article/dovira-paternalizm-i-pasivnist-yak-ukraintsi-stavlyatsya-do-gromadskikh-organizatsiy>
2. Мацієвський Ю. Еліти в Україні до і після Помаранчевої революції. *Політичний менеджмент*. №2. 2010. С. 38-55.
3. Кривошеїн В. Вплив «Революції гідності» на політичну та правову культуру українського суспільства. URL: https://www.researchgate.net/publication/321110228_VPLIV_REVOLUCII_GIDNOSTI_NA_POLITICNU_TA_PRAVOVU_KULTURU_UKRAINSKOGO_SUSPILSTVA
4. Рибалка С. Особливості функціонування регіональних політичних еліт у сучасній Україні. *Грані*. № 8 (124). 2015. С. 47-52.
5. Рибалка С. Регіональні політичні еліти як чинник консолідації транзитивних суспільств. *Вісник Дніпропетровського університету*. 2015. № 1. С. 175-183
6. Становлення олігархічної системи. Минуле та теперішнє. URL: <https://mtt.in.ua/ist-ukr-1991-2010-stanovlennya-oligarhichnoyi-systemy/>
7. Чернюк І. Політична еліта в контексті демократичних перетворень в Україні. *Молодий вчений*. № 5.1 (45.1). 2017. С. 155-158
8. Gorbunov Yu. Power regional political elites, their characteristics. URL: http://www.superinf.ru/view_helpstud.php?id=2474.
9. Kesarchuk O. The Attitudes and Adaptation Strategies of Oligarchs to Ukraine's Democratization. Paper prepared for the Canadian Political Science Association Vancouver, BC, June 4 – 6. 2008.
10. Suray I. Main channels of recruiting of modern political and governing elite in Ukraine. *Public management*. 2017. № 5. С. 261-267.

References

1. Dovira, paternalizm i pasyvnist: yak ukraintsi stavliatsia do hromadskykh orhanizatsii. Fond Demokratychni initsiatyvy imeni Ilka Kucheriva. 3.08.2018. URL <https://dif.org.ua/article/dovira-paternalizm-i-pasivnist-yak-ukraintsi-stavlyatsya-do-gromadskikh-organizatsiy>
2. Matsiievskiy Yu. (2018) Elity v Ukraini do i pislia Pomaranchevoi revoliutsii Politychnyi menedzhment. №2. S. 38-55.
3. Kryvoshein V. Vplyv «Revoliutsii hidnosti» na politychnu ta pravovu kulturu ukrainskoho suspilstva. URL: [dostupu:https://www.researchgate.net/publication/321110228_VPLIV_REVOLUCII_GIDNOSTI_NA_POLITICNU_TA_PRAVOVU_KULTURU_UKRAINSKOGO_SUSPILSTVA](https://www.researchgate.net/publication/321110228_VPLIV_REVOLUCII_GIDNOSTI_NA_POLITICNU_TA_PRAVOVU_KULTURU_UKRAINSKOGO_SUSPILSTVA)
4. Rybalka S. (2015) Osoblyvosti funktsionuvannia rehionalnykh politychnykh elit u suchasni Ukraini. Hrani. № 8 (124). S. 47-52.

5. Rybalka S. (2015) Rehionalni politychni elity yak chynnyk konsolidatsii tranzytyvnykh suspilstv. Visnyk Dnipropetrovskoho universytetu. № 1. S. 175-183
6. Stanovlennia oliharkhichnoi systemy. Mynule ta teperishnie. URL: https://mtt.in.ua/ist-ukr_1991-2010_stanovlennya-oligarhichnoyi-systemy/
7. Cherniuk I. (2017) Politychna elita v konteksti demokratychnykh peretvoren v Ukraini Molodyi vchenyi. № 5.1 (45.1). S. 155-158
8. Gorbunov Yu. Power regional political elites, their characteristics. URL: http://www.superinf.ru/view_helpstud.php?id=2474.
9. Kesarchuk O. (2008) The Attitudes and Adaptation Strategies of Oligarchs to Ukraines Democratization. Paper prepared for the Canadian Political Science Association Vancouver, BC, June 4 – 6.
10. Suray I. (2017) Main channels of recruiting of modern political and governing elite in Ukraine Public management. -№ 5. S. 261-267.

Berezovska-Chmil Olena, Pryimak Oksana. The features forming of regional political elites in Ukraine

Actuality of research of regional political elites in Ukraine is predefined to existent contradictions between growing requirements to political activity and effective not enough functioning of modern regional political elites, that through the social status, composition, political experience differently influence on motion of political processes, and also come forward as an important factor of forming of national political elite. On the whole forming of political elites in Ukraine can not be named a monotonous process. Every period of development of political situation in Ukraine had his features for arrival of elites and their work. In addition, the structure of power and feature of forming of elites depends on various factors, in particular from the form of rule, as a party system, political mode, ethnic descriptions, conflict or unconflict process of changing of power and others like that.

The aim of the article is a study of features of forming of regional political elites in close intercommunication with an elite national.

Considerable part of elite in Ukraine on the whole are the representatives of political structures, that have a regional origin and often enough are under act of the foreign states. Often enough exactly interests of these countries regional elites and present within the limits of the possibilities or plenary powers. Such interests they mainly can take away and on a national level. Often enough leader qualities, education and professionalism yields to the personal copulas of elites, that assign for the regional level of power. Greater part of regional elite is people that go across from one position to other and does not wish to yield power.

Transformation of modern regional political elite on the certain consolidated community becomes complicated by the different level of development of certain regions, changeable political and economic situation. At the same time the process of forming of centers of політико-економічної power is given in modern Ukraine in signs, not always related to the formal institutes of representative office and management. Therefore realization of regional strategies of development is related to the concordance foremost of the real interests of power. In the complement of political elites at the level of regions the representatives of influential business-groups enter usually. The in addition, marked groups are not in the relations of free competition or fight for the sphere of influence, but are in the relations of hierarchical submission. A social structure of the Ukrainian regional political elites is in the stage of forming and was 2014 to determined, foremost, by the specific of top-level and administrative structure of post-soviet regional management.

Keywords: *political elite, regional elites, opposition elite, political and economic groups, transformation of elite.*